

# Estatus, propiedad y el valer de la virxinidad\*

*ALICE SCHLEGEL*

Un mou de determinar l'autonomía d'una muyer ye entrugase si controla la so sexualidá. Poro, la prohibición del sexu premarital pa les femes atalántase de cutiu una midida del control de los homes sobre les vides de les muyeres. Asina y too, pantéguense dalgunes dubies sobre esta afirmación. En primer llugar, la manera de pensar d'un pueblu sobre'l sexu premarital nun ta necesariamente d'al cuerdu cola so actitú sobre'l sexu estramarital, yá que munchos pueblos almiten la llibertá premarital pero conderguen l'adulteriu, mentantu qu'otros, comu los *Lovedu* (Sacks 1979) insisten na virxinidad premarital pero faen comu si nun s'interesasen en casu de rellaciones extramaritales discretas. En segundu llugar, esta afirmación nun recueye'l fechu de que na mayoría de les sociedaes el valer que se-y da a la virxinidad aplicase namái a les rapa-

---

\* Reproduced by permission of the American Anthropological Association from *American Ethnologist* 18: 4, November 1991. Not for sale or further reproduction.

ces adolescentes, y nun s'aplica a les muyeres adultes. Esceutu en dalgunos pocos casos en tol mundu, les rapaces son tovía físicamente adolescentes cuando se casen (davezu dientru de los tres o cuatro años dempués de la pubertá), aprosimadamente a los 18 más o menos. Y lo que ye más importante, los xóvenes nun son socialmente adultos hasta que se casen, de mou y manera que la fema premarital ye socialmente una rapaza adolescente. Delles sociedaes, comu la nuestra y la inglesa del sieglu XVII (Stone 1977), por exemplu, son esceiciones a esto, porque tienen una estaya, que yo llamo "xuventú", que tien llugar ente l'adolescencia y la edá adultá. Sicasí, na mayor parte del mundu la novia ye una adolescente que tovía ta baxo l'autoridá de los sos pas na mayoría de los aspeutos de la so vida<sup>1</sup>.

Si, polo tanto, la virxinidá nun ye una midida afayadiza de la subordinación femenina, fáisenos necesario buscar otros aspeutos de les vides de les neñes y les muyeres xóvenes que tean asociaos a la prohibición del sexu premarital. Una idega común ye que la virxinidá tien valer cuando los homes tienen que "pagar" poles sos esposos dando regalos en forma de dote a les families de les muyeres. Esta idega afitase nel supuestu de qu'hai dalgún tipu de preferencia innata poles vírxenes que pue ser activada cuando los homes, por dicilo de dalguna manera, controlen la situación, porque tán pagando pola novia. Por supuestu, hai que señalar que nun esiste una preferencia universal poles novies vírxenes. Tala idega proyeuta sobre otres cultures les actitúes qu'hestóricamente fueron desendolcaes na

nuesa propia cultura. D'otra miente, la creyencia de que cuando los homes dan dote tán pagando por novies vírxenes ye puesta en dubia cuando lleemos en Goody (1973:25) que les sociedaes nes que se da dote per parte de la familia de la novia, son, en xeneral, intocables no que cinca al sexu premarital pa les muyeres. Nesti casu la familia paga por entregar una novia virxen, y non por recibila. Pue haber dalguna conesión ente les transaiciones matrimoniales y el valir de la virxinidá, pero nun ta demasiao claro cuálá ye tala concesión.

P'allumar esta cuestión, faise necesario atalantar los efeutos variables que les transaiciones matrimoniales — el movimientu de bienes (la mayoría les veces) o de servicios nel momentu la boda— tienen na tresmisión o retención de propiedaes y nes deudes sociales nes que s'incurre. Esti puntu foi tratáu en Schlegel y Eloul (1987, 1988) y veráse resumíu equí. Dende esta perspeutiva, analizaremos les transaiciones matrimoniales y les actitúes haza la virxinidá pa demostrar que formen un conxuntu con significáu, anque seya un conxuntu un poco estremáu de los que podía aguardase. Concretamente, aldericase sobre si la virxinidá de les fíes protexe los intereses de la families de les novies cuando empleguen les aliances pa caltener o ameyorar el so estatus social.

#### TRANSAICIONES MATRIMONIALES

El modelu de transaición matrimonial más estudiáu na lliteratura antropolóxica ye'l preciu de la novia (*bridewealth*) o bienes entregaos pol noviu, normalmente

col sofitu del so grupu familiar, a la familia de la novia. Polo xeneral, el preciu de la novia nun queda na familia que lu recibe. Ésti o'l so equivalente emplégase p'algamar esposas pa los hermanos de la novia o una esposa adicional pal so pá. Asina, los bienes y les muyeres circulen de contino. Na gran mayoría de les sociedaes nes que l'home entrega'l preciu de la novia, que son patrilocales, les families terminen teniendo tantes muyeres comu produxeron, sustituyendo les fies por nueres y les hermanes por esposas.

L'intercambiu de muyeres ye tamién una forma de sustitución, siendo l'intercambiu más direutu que cuando se ve mediatizáu por una tresferencia de propiedá. L'intercambiu de muyeres y el preciu de la novia atópense más de cutiu onde les muyeres tienen un valir económicu gracies a la so valoratible contribución a la subsistencia (cf. Schlegel y Barry 1986). En cada casu, el resultáu ye una especie d'homeostasis social, tanto no que cinca a les families nes que circulen los bienes y les muyeres, comu dientru del nucleu familiar que, enantes o dempués, gana una muyer pa sustituir la que perdió.

El serviciu del noviu a la familia de la novia (*brideservice*) ta consideráu munches vegaes comu análogu al preciu de la novia, pero'l pagu faise col trabayu del noviu y non con coses. Son enforma desasemeyaos, por embargu, porque'l beneficiu que produz el serviciu del noviu va direutamente pa la familia de la novia y nun se distribúi comu los productos del preciu de la novia. Poro, les families con

munches fies reciben munchu llabor de baldre, mientras que les families con poques nun algamen cuasi nada.

Mientras que l'intercambiu de regalos —nel que les families del noviu y de la novia intercambien cantidaes práuticamente iguales— pue pasar en toles estayes de complexidá social, atópase sobre too en sociedaes que lleven dientru d'elles estatus estremaos pel rangü o la riqueza; esto pasa mayormente n'Asia, la Norteamérica indíxena y el Pacíficu. Comu la residencia ye principalmente patrilocal nes sociedaes nes que s'intercambien regalos, la familia que recibe la novia ta socialmente, anque non económicamente, en deuda cola que la da. L'intercambiu de productos d'un valir asemeyáu ye una manera d'asegurase que les families qu'emparenten son d'un mesmu estatus social, comu indica la riqueza que poseen o la que puen atropar d'ente familiares y veceros.

L'estatus ye una consideración perimportante nes sociedaes onde se dea'l dote. Esti dote contrástase delles vegaes col asentamientu del noviu asegurándose, d'esta mena, la equivalencia, siendo ésta una práutica mui común n'Europa ente los campesinos con tierres o les élites. Esta dote tamién pue remanase pa “mercar” un xenru d'estatus altu, una práutica mui común nel Sur d'Asia, y tamién conocida n'Europa. El dote o la herencia anticipada de la novia pue utilizase p'atrayer a un noviu probe pero aparente, un xenru o veceru nel que primará l'alianza contrayida cola casa na que se casó y de la que depende. Esta estratexa paez que la prauticaron les families mercantiles d'Europa y

Sudamérica. El dote asocióse hestóricamente coles faces de les Grandes Cultures Clásiques comu les del Mediterráneu (antigua Mesopotamia, Grecia y Roma) y Asia (India, China y Xapón) y foi la frasca normal per toa Europa hasta va bien poco.

La cabera mena de transaición matrimonial que vamos desaminar equí ye'l dote indireutu, que contién carauterístiques de tanto'l preciu de la novia, nel que la familia del noviu da bienes, comu del dote, nel que los bienes acaben na posesión de la nueva pareya conyugal. Delles vegaes el grupu familiar da-y bienes direutamente a la novia, pero ye más común que-y los dean al so pá, que-yos los da entós a la nueva pareya. Esta cabera fórmula tracamundióse munches vegaes col "preciu de la novia", comu nel casu del *mahr* islámicu. El dote indireutu afayámoslu más que nada nos finxos de les faces de les Grandes Cultures Clásiques y naquelles fasteres d'estes Grandes Cultures, comu Exiptu, nes que les inxertaron cola conversión al Islam, sustituyendo los drechos de propiedá de les pareyes conyugales que constitúin unidaes familiares mayores, en prevención de posibles fiendes. Amás, permite una negociación del estatus ensin que denguna de les dos families contraiga cola otra nengún tipu de deuda económica o social (cf. Schlegel y Eloul 1988).

Hai variaciones dientru d'estes frasques básiques, y hai carauterístiques adicionales (comu la parte de les propiedaes del esposu que-y correspuenden a una vilba n'Europa) que tán mui acotaes na so distribución. En sociedaes complexes la forma de transaición pue variar

dependiendo de la rexón o clas. Na China pre-revolucionaria, por exemplu, la élite de la tierra o la mercantil daba dote mientras que los campesinos ensin tierras daben dote indireutu; en cambiü, na China moderna, les transaiciones matrimoniales yá desaparecieron de les zones urbanes mientras que'l "preciu de la novia" sustitúi'l dote indireutu ente la xente del campu (Fang 1990). Cuandu les formes s'estremen pel estatus, la preferida, prauticada pola élite, ye la que tratamos equí<sup>2</sup>.

#### TRANSAICIONES MATRIMONIALES Y EL VALIR DE LA VIRXINIDAD

La información no que cinca a les acitues haza'l sexu premarital, o el valir que se-y dá a la virxinidá, vien de dos fontes. la más importante ye'l códigu "Actitú Haza'l Sexu Premarital (femenín)" de Broude y Greene (1980). Remanando la muestra tipu de 186 sociedaes preindustriales, Broude y Greene afayaron información sobre esti tema pa 141 sociedaes. Estremaron el so códigu en 6 niveles de valir : 1) Espérase'l sexu premarital; 2) Tolérase'l sexu premarital; 3) El sexu premarital ta malapenes mal vistu pero non castigáu; 4) El sexu premarital ta moderadamente mal vistu y daqué castigáu; 5) El sexu premarital ta prohibíu esceutu col noviu; y 6) El sexu premarital ta terminantemente prohibíu. Pa esti estudiu nuestro xúntense les tres primeres categorías en "virxinidá non valorada" y les otres tres en "virxinidá valorada". Fíci-y cuatro cambios al códigu sofitaos nes mios propies llectures de la lliteratura etnográfica: camudé'l códigu pa los *Birmanos*

del 3 al 5 (Spiro 1977), pa los *Tikopia* del 3 al 4 (Firth 1936), pa los *Coreanos* del 3 al 6 (Osgood 1951) y pa los *Yorok* del 2 al 4 (Kroeber 1925). Les sociedaes tan nun llistáu na tabla 1.

La segunda fonte ye un cuerpu de datos atopáu por Herbert Barry y yo mesma so la socialización del adolescente nes sociedades de la Muestra Tipo non codificaes por Broude y Greene. Los datos recoyéronse so l'actitú del adolescente, non so l'actitú cultural; pidimos-yos a los informantes que señalaren si se toleraba'l sexu premarital o non. Comu'l códigu ta menos detalláu que'l de Broude y Greene y mídese más comportamientu qu'actitú, ufierto información sólo sobre sociedaes nes que nun se tolere'l sexu premarital y entós, por definición, se valore la virxinidá. (Ye fácil qu'haiga casos nos que'l sexu premarital seya moderadamente mal vistu y castigáu cuando lu descubran, pero nes que, de toes formes, la mayoría de les moces adolescentes decidan arriesgase y entregase). Estes sociedaes tán indicaes na Tabla 1 ente paréntesis pero nun fueron incluyíes nes pruebes, porque si lo ficiéramos taríamos inxertando un factor de prexiciu escontra les sociedaes que valoren la virxinidá.

Ta ñidio que'l valir de la virxinidá nun ta distribuyíu de forma caprichosa ente sociedaes con tolos tipos de transaiciones matrimoniales. La Tabla 2 muestra la distribución, que ye mui significativa dende'l puntu de vista estadísticu:  $p < .0001$ . Inclusive cuando se desanicien eses sociedaes que nun tienen transaiciones matrimoniales, la distribución ye tovía perinteresante



estadísticamente falando:  $p < .001$ .

Otros tamién alcontraron asociaciones significatives ente la permisividá sexual premarital y rasgos culturales. N'estudios de Murdock (1964), Goethals (1971), Eckhardt (1971), Paige (1983), Barry y Schlegel (1986) y otros (ver sumariu de Broude [1981]), la permisividá sexual vese xunida a teunoloxíes de subsistencia más cencielles, ausencia d'estratificación, comunidaes más pequeñes, descendencia matrillinial, residencia matrilocal, ausencia de creyencies en dioses mayores, ausencia de preciu de la novia (pero daivos cuenta que n'estudios anteriores entemecimos el preciu de la novia col dote indireutu), una contribución económica alta de la muyer, nengún intercambiu de propiedaes col casamientu o mui pequeñu y estatus atribuyíu más qu'algamáu. Toos estos rangos tán altamente enterrellacionaos, y dalgunos correspuéndense con frasques de transaiciones matrimoniales (Schlegel y Eloul 1988).

---

*Tabla 1. El valor de la virxinidá d'acordies coles menes de transaición matrimonial*

---

	VALORATIBLE (a)	NON VALORATIBLE
PRECIU DE LA	Lozi	Thonga
NOVIA O	Mbundu	Ganda
EQUIVALENTE	(Suku)	Nkundo
	Nyakyusa	Ashanti
	Kikuyu	Tallensi
	Ibo	Songhai
	Fon	Fulani

	(Mende) Wolof (Bambara) Fur (Kafa) (Bogo) (Kenuzi) Riffians Gheg Kapauku Kwoma Siuai (Atayal) Manchu Gros Ventre Goajiro (Abipon)	Azande Nuba Shilluk Masai Gond Santal Lakher Lamet Vietnamites Tanala Xavanés Badjau Alorese Orokaiva Palauans Ifugao Gilyak Havasupai Saramacca
SERVICIU DE LA NOVIA	Montagnais Micmac Eyak Cuna Yahgan Haida	Bamba Hadza Balineses Yukaghir Chuckchee Slave Kasha Carib Jívaro Tupinamba
INTERCAMBIU DE MUYERES	Mao	Mbuti Tiv Kimam
INTERCAMBIU DE REGALOS	Khmer Siameses (Negri Sembilan) Manus Tikopia (Fijianos) Gilbertese	Trobriandeses Somoanos Omaha

	(Bella Coola) Twana Yurok Pawnee Klamath (Tehuelche)	
NOTE	Babilonianos (Romanos) (Vascos) Irlandeses (Rusos) Punjabi (Uttar Pradesh) Birmanos Chinos Coreanos Xaponeses	Haitianos
NOTE INDIRECTU	Somalíes Teda Exipcios Hebreos Rwala Beduino Turcos Abkhacianos (Armenios) Kurdos (Mongoles Khalkha) Basseri Kazak Azteques	Hausa Tuareg Toda Lolo Lepcha Mapuche
AUSENCIA DE TRANSAICIÓN	Amhara Vedda Chiricahua	Konso Llaponos Garó Nicobarese Andamanese Iban Maorí Marquesanos

Marshalese  
Trukese  
Yapese  
Ainu  
Ingalik  
Saulteaux  
Paiute  
Kutenai  
Hurón  
Natchez  
Comanche  
Papago  
Huichol  
Cayapa  
Aymara  
Siriono  
Trumai  
Aweikoma

---

*Fontes:* Broude y Greene (1980) y Schlegel y Eloul (1987).

(a) Les sociedades ente paréntesis son añadíos al códigu de Broude y Greene basaos nos datos de Schlegel y Barry (1991)

Ésti nun ye'l primer intentu d'asociar la restrictividá sexual con menes de transaición matrimonial. Goody (1973, 1976) demostró que la virxinidá caducara nes sociedaes nes que se dea la costume del dote o de que les muyeres hereden, y esti artículu sigue esta llinia de pensamientu. La ventaxa d'una desplicación sofitada nes estremaes frasques de transación matrimonial ye que non sólo-y asigna permisividá premarital a les sociedaes menos complexes y restrictividá a les más complexes, sinón que suxer motivos pal control parental de la sexualidá de les moces adolescentes.

### ¿POR QUÉ DA-Y VALIR A LA SEXUALIDAD?

Comu la carga de controlar la sexualidá d'una neña al traviés de la socialización o vixilancia cai na so familia, ye instructivo camentar nel porgüeyu que pue sacase de preservar la virxinidá d'hermanes y fies. Goody (1976) adica pa la restrictividá comu una manera d'evitar matrimonios poco afayadizos: al controlar la sexualidá d'una moza la so familia pue controlar meyor el matrimoniu qu'escueya, puesto que la perda de virxinidá pué "disminuyir l'honor d'una moza y reducir les sos oportunidaes de casamientu" (Goody 1976:14). Por embargu, esto presupón que'l preservar la virxinidá tien dalgún valir en sigu mesmo, mientras qu'esi valir ye precisamente lo que tien de ser desplicao.

Yo argumento que la virxinidá ta valorada naquelles sociedaes nes que pue que los homes xóvenes gueten l'ameyoramientu de les sos oportunidaes na vida aliándose pel matrimoniu con una familia rica o poderosa. Al preservar la virxinidá d'una fía, una familia ta protexéndola de seducciones, preñamientos y reclamaciones de paternidá sol so fíu. Esto ye especialmente crítico cuandu vense envueltes delles menes de transaiciones de propiedá. Nes sociedaes nes que se dea dote (o que les fies hereden) taría guapo'l seducir a una fía con dote (heredera), pidiéndola comu muyer xunto coles sos propiedaes. A los pas d'ella pesaría-yos refugar la ufierta, porque'l bienestar del so ñetu dependería de qu'ésti heredara de los sos pas, y sedría mui raro qu'otru home se casara cola ma si esto significara que tendría non sólo que mantener los fíos

d'ella, sinón tamién que facelos herederos de so. (La vilba con neños sedría otra cosa, porque esos neños yá recibieron propiedaes del so pá y nun-y reclamaríen al so padrastru más que'l sustentu, pol qu'en cualquier casu podríen pagar col so llabor).

Pa ilustrar qu'esa movilidad ascendente al traviés del casoriu con una fia con dote o heredera nun ye raro nes sociedaes nes que se dea'l dote, vamos desaminar un tema corriente nos cuentos de fades europeos. Un home xoven, probe pero honráu, arreblaga penriba tolos pilancos pa ganar la mano de la princesa qu'hereda el reinu del pá. O gana'l so corazón y los dos escapen del padre rabiáu, contando colos bonos oficios d'una fada madrina o otru espíritu sofitador, y al final faen les paces con él. Esti mediu, más o menos llexítimu, d'algamar esa movilidad ascendente, nun ye tan estremáu del illexítimu de ganar la rapaza seduciéndola.

Esta llinia de razonamientu yéra-yos familiar a los ingleses de los siglos XVII y XVIII. Comu diz Trumbach:

*El robar un fuu... nun yera'l gran crime. La braera velea yera, más bien, el robu d'una fia. Comu les propiedaes d'una muyer pasaben al so home y yera ella la que garraba l'estatus social d'él...*

*Robar una heredera yera, polo tanto, la forma más rápida de facer fortuna —ésta ye la doctrina más esparcida enantes de 1710— y tenía un atractivu especial pa los fíos más pequeños. [1978: 101-102]*

Toles sociedaes de la muestra nes que se dea dote, esceutu los haitianos, valoren la virxinidá. De toes formes, comu Herskovits, escribiendo sobre Haití, señala: "Más que les rellaciones pre-maritales son comunes,... l'embarazu d'una rapaza soltera considérase castigable y desafortunáu, y la familia da-y una bona somanta por ello" (1971: 111). El mieu que tien la familia de que seduzan a la fia ta xustificáu porque si nun-yos presta un candidatu y lu rechacen, ésti "usa tol so poder de persuasión pa da-y a ella un fiu y, en algamándolo, déxala pa mostrar el so despreciu pola familia que rechazó formalmente aceutalu comu xenru" (Herskovits 1971: 110). Pa evitar la preñez, muyeres y rapaces recurren a métodos anticonceutivos máxicos y tamién al más efeutivu del albuertu.

*Tabla 2. Una preba del valir de la virxinidá d'acordies cola frasca de transaición matrimonial.*

VIRXINIDAD VALORATEBLE	NENGÚN	PRECIU LA NOVIA(b)	SERVICU DEL NOVIU	INTERCAMBIU DE REGALOS	DOTA Y DOTE INDIREUTA	TOTAL
SÍ	3	16	6	9	18	52
NON	26	27	10	3	7	73

N=125; Chi-square=27,13; p < ,0001.

(a) Nun se menciona l'intercambiu de muyeres polos pocos casos qu'hai.

(b) Inclúi l'equivalente al preciu de la novia.

La mayoría de les sociedaes qu'intercambien regalos y dan el dote indireutu tamién esperen que les novies seyan vírxenes. Esto ye verdá, especialmente nel casu d'intercambiu de regalos, nel que la familia de la novia acompaña la d'unos cuantes propiedaes y recibe una cantidá más o menos equivalente de la familia del noviu. Comu apuntábemos enantes, l'intercambiu de regalos ye una forma d'asegurase que tienen el mesmu nivel de riqueza o de poder social. El preñar una rapaza sedría un métodu pa que'l so mozu y la so familia reclamaren tanto a la rapaza comu una alianza cola familia d'ella, anque ellos tendríen qu'atropar daqué pal intercambiu (non necesariamente equivalente a lo qu'un candidatu más apropiáu daría; ver el casu de los *Omaha*, discutíu embaxu). Comu nes sociedaes nes que se dea'l dote, el qu'haiga un énfasis na virxinidá disuade a los homes de qu'arreblagen penriba la barrera d'estatus pel métodu de reclamar la paternidá sobre'l fiu d'una muyer. La muestra inclúi, por embargu, tres esceiciones al requisitu xeneral de la virxinidá nes sociedaes nes que se dea l'intercambiu de regalos, desviaciones que va ser instructivo desaminar.

Malinowski (1932) tien tratao llargamente la llibertá sexual de les rapaces de la Isla de Trobriand. Ensin embargu, tenemos que recordar que los llarriegos d'esta isla nun asocien, polo menos ideolóxicamente, l'actu sexual cola preñez. Weiner (1976: 122) rellata dos casos nos que s'atribúi la preñez a la maxa, y los sos informantes afirmaben que les muyeres podíen parir ensin l'aidanza de los homes. Entós nengún rapaz pue



reclamar una rapaza pol fechu cenciellu de que durmiere con ella hasta dexala preñada. La paternidá solo pue ser algamada dempués del casamientu, cuando tea definida socialmente.

Ente los *Omaha*, la mayoría les rapaces nun consideraben importante la virxinidá (comu manifiesten nel so trabayu Broude y Greene [1980]), pero según Fletcher y La Flesche (1911) les vírxenes taben meyor consideraes que les que perdieren la so virxinidá. Yera un privilexu especial casase con una rapaza tatuada cola “marca d’honor” que se-y daba a una vírxen d’una familia importante na aniciación nuna de les sociedaes ceremoniales del so pá o otru pariente cercanu. Sólo’l casoriu nes grandes families implicaba un intercambiu importante de regalos. Nos casorios normales esperábase que l’esposu xoven trabayare ún o dos años pal suegru, colo que’l serviciu del noviu a la familia de la novia ye una carauterística más común que l’intercambiu de regalos. Poro, yera nos casamientos importantes, acompañao pol intercambiu de bienes de munchu valir, nos qu’esperaben que la novia fuera una vírxen. Les families de élite n’*Omaha* corrien el peligru de qu’una fía puidere ser seducida por un mozu que la convenciera pa fuxir y casase. El casamientu yera llexítimu a los güeyos de la comunidá siempre que la familia d’él reconociere’l casamientu y trixere dalgunos regalos al padre de la novia. El caltener la virxinidá les rapaces d’estatus altu protexía a les sos families d’aliances non queríes.

En Samoa, de forma asemeyada, les rapaces de

families ensin títulu teníen llibertá sexual (comu manifesten nel so trabayu Broude y Greene [1980]) pero les fies de xefes con títulu non. Los neños podíen afiliase al grupu de la madre envede al del padre, porque Samoa tenía un sistema de descendencia ambilateral. Si'l rangu de la madre yera más altu que'l del padre, l'estatus de los neños esguilaría penriba'l padre. Les families d'estaus altu querrien protexer a les sos fies de potenciales esguiladores sociales que se verien tentaos a ameyorar la posición na vida de los sos fíos, seduciendo y casándose con rapaces socialmente superiores. Paez ser que sólo los casorios concertaos, normalmente de xente d'estatus altu, impliquen munchu intercambiu de regalos. La mayoría de los casamientos yeren del tipu "fuxe y cásate" y yeren munchu menos caros que los concertaos (Shore 1981). Poro, comu nel casu de los *Omaha*, la comparación intracultural demuestra una correlación ente les frasques de transaición matrimonial y el valir de la virxinidá.

Comu amuesen les tables, el valir de la virxinidá va xunida estadísticamente cola frasca de transaición matrimonial, y esto desaminóse nes sociedaes nes que dase dote y nes que s'intercambien regalos. Ta claro que cuandu'l casoriu nun va acompañáu de propiedaes, la virxinidá tien bien pocu valir. Si'l noviu da bienes o llabor, la situación ye intermedia, pero hai menos sociedaes restrictives que permisives. Nes sociedaes nes que'l llau de la novia da una cantidá apreciable de propiedaes, comu col intercambiu de regalos, el dote y, en muchos casos, el dote indireuta, ye mui probable

que s'aprecie la virxinidad. Polo tanto hai una asociación ente dar propiedaes, principalmente de llau de la novia, y el control de la sexualidá de la rapaza. Interpreto esto comu un mediu pel que les families de les rapaces previenen el que rapazos inelexibles les seduzan, lo que resultaría n'aliances embarazoses. Esto ye asina sobre too cuandu la negociación del estatus ye carauterística fundamental de les aliances maritales, nesos sociedaes nes que les families remanen los casamientos de les sos fies pa caltener o ameyorar la so posición social. Ye probable que s'atopen tales escurrimientos sólo nes sociedaes de rasgos o clases.

Tenemos que calletrar, por embargu, desplicaciones alternatives pal valir de la virxinidad. Whiting, Burbank y Ratner (1986) propunxeron que la permisividá o la restrictividá premarital rellaciónase cola edá a la que se casen les rapaces, razonando que la restrictividá reflexa un esmolgamientu pola preñez más que pola virxinidad "per se". Dau'l fenómenu biolóxicu ampliamente reconociu de la so fecundidá pel que la preñez ye improbable nel primer añu, más o menos, depués de la menarquía, camenten que les sociedaes nes que les rapaces se casen relativamente sero prohiben les rellaciones sexuales premaritales p'asegurase que nun queden preñaes. Whiting y los sos colaboradores softien la so argumentación escoyendo 50 sociedaes de la Muestra Tipo y graduándoles pela "duración del estáu de virxinidad", la estaya ente menarquía y matrimoniu, y pola permisividá versus restrictividá (ver Tabla 3). Cuenten qu'aquelles sociedaes con más de cuatro años

d'esi estáu de virxinidá son restrictives; les que lu tienen de tres años, más o menos, son permisives; y les que lu tienen per un periodu de tiempu más curtiu son un entemez con 13 rrellaciones sexuales restrictives y 17 permisives. Cuiden que si se permite'l sexu la posibilidá de preñez ye d'un 30 por cientu cuando la virxinidá dura d'un a dos años, dalgo menos del 50 por cientu cuando dura de dos a tres años y alredu del 60 por cientu cuando dura más de tres años (Whiting et al. 1986: 278). Rrellacionen tanto la edá del casamientu comu l'actitú haza'l sexu premarital con esmoliciones acerca de la fertilidá y el so control. Iguando la so somuestra en categoríes definíes pela transación matrimonial vemos qu'estes sociedaes siguen un encadarmientu asemeyáu al de la muestra más amplia de la que tán sacaes (Tabla 4). La categoría d'intercambiu de regalos ye la esceición, pos ye nella onde los investigadores, por casualidá, seleicionaren les tres sociedaes permisives qu'intercambien regalos: Les Isles Trobriand, Omaha y Samoa.

La categoría más problemática pa la hipótesis de Whiting et al. ye la riestra sociedaes nes que la estaya de la virxinidá ye curtia, con 13 sociedaes que valoren la virxinidá y 17 que non (ver Tabla 3). Les sos hipótesis nun cuenten pa les 13 sociedaes restrictives, el 43 por cientu d'esti grupu. Hai que dicir tamién qu'en cuatro de les sociedaes con periodos llargos de virxinidá, y toos ellos la valoren, dase dote. Yera imposible facer pruebes so la distribución nesta riestra de 30 sociedaes con periodu de virxinidá curtiu porque una de les categoríes

nun tenía representantes y nin la prueba Chi-square nin la Fisher's Exact permiten qu'haiga una celda valera. Ensin embargu, la distribución sigue la de la so-

*Tabla 3. El valor de la virxinidá d'acordies cola duración del estáu de virxinidá.*

VIRXINIDAD VALORATIBLE(a)	DURACIÓN DEL ESTÁU DE VIRXINIDAD		
	LLARGA	MEDIA	CURTIA
SÍ	6	0	13
NON	0	14	17

*Fonte:* Whiting et al. (1986)

(a) Positiva onde'l sexu tea codificáu comu prohibíu o restrinxíu; negativa onde tea codificáu comu sexu permitíu o alentáu.

(b) Llarga cuando Whiting et al. codificaron la duración del estáu de la virxinidá llarga o perllarga; mediana cuando la codifiquen comu mediana; curtia cuando la codifiquen comu curtia o ausente.

muestra más grande y la de tola muestra (ver Tabla 5).

La Europa preindustrial ye la faza del mundu más nomada pol llargu apostalgamientu del casamientu (Stone 1977) y el tema de la virxinidá siempre foi motivu d'esmolecimientu nes cultures europees hasta hai bien poco. Escontra d'esto, por embargu, podemos poner el Sudeste Asiáticu, onde sabemos per documentos hestóricos qu'hubo una rexón de casamientos serondiegos (esto ye, los diez y munchos o los venti y poco) enantes de que l'Islam s'afincare ellí y,

más recientemente, en fasteres fuera del ámbitu d'influencia del Islam. Nes Filipines, na segunda década del sieglu pasáu, la edá media pal primer casamientu d'una muyer yera alreduer de los 20,5 años; nel Bali hindú de los años cuarenta d'esti sieglu yera a los 18, en comparanza de los 14 de la Xava musulmana (Reid 1988: 158-160). El Sudeste Asiáticu tamién foi una rexón de permisividá sexual, endenantes y más allá de la práutica islámica, un fechu ésti perdocumentáu por observadores de toa mena dende'l sieglu XVI. Si una rapaza quedaba preñada la pareya casábase; si nun se daba esti casu en delles fasteres practicábase l'infanticidiu o l'albuertu. Tenemos conocencia de que l'albuertu yera mui común nes Filipines del sieglu XVI y menciónase na épica malaya del sieglu XVII comu un socesu normal (Reid 1988).

La élite, por embargu, yera sexualmente restrictiva inclusive enantes de l'aparición del Islam y en países que nun yeren islámicos comu Tailandia. Al falar de la rica clas urbana, Reid (1988: 157) adicaba pal fechu de que vixilaba a les fies "porque'l so matrimoniu implicaba propiedá y estatus". La gran muestra de bienes nos intercambios de regalos de terratenientes y élite mercantil taben a permuncha distancia de les cencielles prestaciones del pueblu llanu, ente'l que l'escoyimienyu de xenru nu yera una cuestión d'estáu o comerciu. Poro, mientras que la desplicación de la "virxinidá llarga" val pa Europa, nun encualla cola realidá del Sudeste Asiáticu, mentres que la desplicación de "la propiedá y l'estatus" val pa dambes rexones.

Tabla 4: La virxinidad y les transacciones matrimoniales pa la somuestra.

VIRXINIDAD VALORATIBLE	NENGUNA	PRECIU DE LA NOVIA	SERVICIU DE LA NOVIA	INTERCAMBIU DE REGALOS
SÍ	1	7	2	0
NON	8	9	8	3

---

VIRXINIDAD VALORATIBLE	INTERCAMBIU DE MUYERES	DOTE DOTE	DOTE INDIREUTA	TOTAL
SÍ	0	4	3	17
NON	2	0	3	33

Fonte de la somuestra: Whiting et al. (1986). Inclúi l'equivalente al preciu de la novia

Otra desplicación pal camudamientu de la virxinidad, esta vegada llendada dientru del cinchu pastoral que va dende'l Norte d'África al Asia Central, sofitase n'esmolecimientos ecolóxicos (Schneider 1971). Schneider rellaciona'l control de los homes sobre la sexualidá de les femes cola competitividá xeneralizada nes rexones pastorales, onde los recursos ecolóxicos son curtios y impredecibles, y colos pilancos qu'hai pa caltener rellacionaos a los homes que tán xuníos

independientes y autosuficientes. En tales sociedaes, afita Schneider, les muyeres tórnense nuna frasca de recursu a disposición d'aquellos que les dominan, y sólo tán al algame d'otros homes al traviés de los sos pas, hermanos y otros allegaos del sexu masculín. L'esmolecimientu común poles femes del grupu ye un puntu de la xuntura de los homes d'esi grupu.

*Tabla 5: Les transaiciones matrimoniales y el valir de la virxinidá cuandu la estaya de la virxinidá ye curtia.*

TRANSAICIONES D'ACORDIES COLA CONTRIBUCIÓN DE LA FAMILIA DE LA NOVIA		
VIRXINIDÁ	NON	
VALORATIBLE	CONTRIBÚI (a)	CONTRIBUI (b)
SÍ	5	8
NON	0	17

(a) L'intercambiu de regalos y la dote indireuta (nun hai casos de dote ente estes 30 sociedaes).

(b) Toles otres formes, incluyendo l'ausencia de transaición.

En munches sociedaes pastoriles la virxinidá de les fies y hermanes (comu la castidá de les muyeres) ye una seña d'integridá d'homes individuales y llinaxes. Pero lo de que'l pastoralismu "per se" ye un factor determinante nel valir de la virxinidá, tien de ser puesto en dubia. La Muestra Tipo contién 17 sociedaes pa les que'l



pastoralismu ye'l principal mediu de sosistencia, y tenemos información no que cinca al valir de la virxinidá en toes elles menos nuna: nueve valórenla y siete non. Anque la distribución siguiendo les transaiciones matrimoniales nun ye significatible, siete de les nueve sociedaes que valoren la virxinidá prautiquen la dote indireuta o l'intercambiu de regalos. (Tres sociedaes que prautiquen una o otra d'estes clases nun valoren la virxinidá). Estes siete sociedaes tán embarcaes nun pastoralismu comercial —estremáu del de sosistencia— y habiten les llendes de les fasteres de les Grandes Cultures del Medierraneu y Este Asiáticu. Pue que les sociedaes sobre les que Schneider alderica seyan toes pastorales, pero dende'l mio puntu de vista esto ye menos instrumental que les carauterístiques de les rellaciones de propiedá. Una carauterística importante de les rellaciones de propiedá ye'l desembolsu de propiedá; yo caltengo que les consecuencies de desembolsar propiedá al traviés de la dote, la dote indireuta o l'intercambiu de regalos ye probable que faiga deseyable pa los pas de les fies el vixilar la so virxinidá.

Ortner (1978) ufiértanos tovía otra desplicación más: caltién que la virxinidá ye carauterística de les sociedaes estatales porque en tales sociedaes les muyeres tendien a casase con homes de clases más altes. (De fechu, esto ye verdá pa la India pero non tanto pa la Europa preindustrial, onde les families remanaben les dotes p'atrayer xenros d'estatus estremaos). La virxinidá, alderica ella, sirve pa simbolizar la inalgamabilidá de les

muyeres hasta que seyan daes por padre y hermanos. Con esti argumentu, les muyeres d'estatus más baxu tendríen d'esmolecese más pola virxinidá que les muyeres d'estatus altu que sólo se casaríen colos sos iguales. Sicasí, nun conozo nenguna evidencia que suxera que les families d'élite vixilaben menos la virxinidá de les sos fies que lo que facíen les families d'estatus baxu, tantu n'Asia comu n'Europa (masque les muyeres casaes que pertenecíen a l'aristocracia teníen más llibertá sexual, polo menos n'Inglaterra y Francia nos siglos XVIII y XIX, que les muyeres de la burguesía [Goncourt y Goncourt 1928 [1887]]). Les cotes altes d'illexitimidá y preñez premarital ente'l pueblu llanu na Europa precapitalista, por exemplu, suxer una relaxación conforme al ideal de la virxinidá. (Cf. Stone 1977; Vann 1977). Ye verdá, por embargu, que munches d'estes preñeces yeren el resultáu de les rellaciones sexuales ente xente prometío. Ente la élite, que daba muncha propiedá y caltenía'l tema del estatus comu central, vixilábase a les fies con más cuidáu.

Ortner desendolca'l so argumentu nun artículu posterior (Ortner 1981) en repuesta al desafiú que presenta la virxinidá nes rapaces polinesies de clas alta pa la so posición d'antañu, que xunía la virxinidá coles sociedaes estatales. Equí, y sigue a Goody (1976) en que les families controlen la sexualidá de les sos fies pa facer les meyores aliances matrimoniales posibles, la fía virxen ye una persona retenida. Ensin embargu ella sigue desplicando'l valir de la virxinidá en términos simbólicos: "la virxinidá ye una espresión del altu valir

de las mujeres” nes sociedaes nes que'l dote (Asia), la herencia del propiedaes (Europa) o la herencia de rangu (Polinesia) faen que les mujeres tean más cerca de la igualdá colos homes que nes sociedaes tribales (Ortner 1981: 400-401). Mentantu que podemos acutar l'affirmación d'un valir altu de les mujeres n'Europa y Polinesia, tal afirmación ye difícil d'acordar colo que sabemos de los estaus legales y sociales de les mujeres en partes d'Asia y China y la India musulmana o hindú.

Vamos mirar otra rexón onde les mujeres heredaben el rangu y les propiedaes y yeren receptores de pagamientos maritales, el Sudeste Asiáticu dende los siglos XV al XVIII (Reid [1988: 146-147] remana'l términu *preciu de la novia*, pero pela so descripción paez claro que'l dote indireutu yera la costume). Per tol Sudeste Asiáticu, tantu insular comu peninsular, ente la xente urbano y tribal, les mujeres tenien un altu nivel d'autonomía económica y social y, al traviés del so papel reproductor, “poderes máxicos y rituales que yera difícil que los homes igualasen” (Reid 1988: 146). Sicasi, la llibertá sexual de les mujeres enantes del casamientu y ente casamientos, ente esta xente que se divorciaben y casaben tan de cutiu, foi anotao por toa mena d'observadores europeos y los propios sudasiáticos reconociendo llibremente. Evitábase la illexitimidá pente medies d'un albuertu socialmente sancionáu, una posibilidá nuna faza con procedimientos mélicos mui sofisticaos, o l'infanticidiu. Esti casu negativu muéveme a desaminar más de cerca l'argumentu d'Ortner.

La virxinidá, según diz Ortner (1981) ye la espresión

del *altu* valer dau a les muyeres nes sociedaes tradicionales complexes, porque nesas sociedaes l'estatus *altu* de les muyeres débese a la so rellación colos varones del so grupu y non a la so reproductividá. Comu esposos —y polo tanto non vírxenes— xúneseles a homes que nun pertenecen al so grupu, colos qu'elles tienen una rellación de subordinación. Ye sólo comu hermanes, nes sos rellaciones con homes del so mesmu grupu de descendencia, cuando elles tienen valer, porque'l so estatus de grupu, que ye *altu*, arreblaga penriba del so estatus de xéneru, que ye *baxu*. Cuando se camuden n'esposos, tán actuando comu femes y non comu clan. (Pa otra forma de ver a hermanes y esposos, ver Sacks [1979]).

Desurden dos problemes al siguir esta argumentación. El primeru ye empíricu. Weiner (1988a) detalló con cuidáu l'*altu* valer que se-y da la reproductividá de les femes en Polinesia y la sacralidá qu'axunten a esto. Amás, comu'l nuestru alderique sobre'l Sudeste Asiáticu yá indicara, hubo sociedaes estatales nes que les muyeres yeren pervaloratibles y la virxinidá nun yera un tema importante. El segundu problema ye lóxicu. Nun hai razón inherente pola que les hermanes non-vírxenes nun pudieren ser tan altamente valoratibles pa los homes del so clan comu lo son les hermanes vírxenes: ye'l casamientu, non la ruptura del himen, lo que subordina a una muyer. El valer de la virxinidá ye ñidamente una elaboración de dalguna carauterística de les rellaciones sociales, tal comu l'argumentación d'Ortner reflexa; por embargu, yo

nun creo qu'esto tenga que ver cola discrepancia ente l'estatus de clan y l'estatus de xéneru.

De fechu, hai un segundu argumentu nel artículu d'Ortner. Ye'l de que la virxinidá d'una rapaza representa'l poder de retención qu'exerce'l clan sobre ella pa controlar el so casamientu: ella ye la "carnaza" cola qu'atrayer xenros deseyables. Esti argumentu nun entra en conflictu col míu, pero ye incompletu. Los allegaos d'una rapaza tovía podien controlar la so concesión comu novia anque nun fuera virxen, quiciás manteniendo cualquier neñu illexítimu cuandu la unviarán al so mariú. En munches sociedaes con preciu-de-la-novia, un exemplu d'ellos son los *Ijo* de Nixeria (Hollos y Leis 1986), un fiu bastardu nun ye una adición que seya rechazada na casa natal de la rapaza y nun ye una torga pal so casamientu. Resumiendo, un home nun tien nenguna razón pa reclamar la so paternidá a nun ser que dalgún bien —riqueza, rangü o estatus— pase de la madre al neñu y una reclamación sobre esi neñu ye una reclamación del bien que va con ello.

La desplicación del valir de la virxinidá en Samoa, sobre la qu'aldericamos enantes, val en xeneral pa la Polinesia. Sicasí, podemos seguir una llinia estremada de pensamientu, más acertada a lo que ye la ideoloxía de la Polinesia, pa construyir una interpretación simbólica de la virxinidá ellí. Na Polinesia, a los "primerizos" dáse-yos, polo xeneral, mayor importancia —el primer neñu que naz, por exemplu, supera en rangü a los que nacen más tarde. (Los hebreos tenien una

costume asemeyada). Per tola Polinesia, el primer ñácaru tien un calter sagráu (Weiner 1988a), y a les families de rangu altu nun-yos diba prestar que'l so neñu d'estatus especial resultare d'una mala alianza.

#### ALDERIQUE

Nun quiero suxerir que sólo la mena de transaición matrimonial determina'l valir positivu o negativu de la virxinidá. Anque la correllación ente elles ye estadísticamente importante, hai desviaciones, dalgunes yá desaminaes nesti artículu. Pue ser, por supuestu, qu'análisis más detallaos muestren nun futuru qu'estos y otros casos paecíos nun son desviaciones. La cantidá de dote que la xente del pueblu llanu n'Haití da ye tan pequeña, al ser ellos tan probes, que'l dote pue ser irrelevante comu un mediu de los rapazos p'ameyorar el so estatus. Los casos de los *samoanos* y los *amha* illustren el problema col que s'enfrenten los investigadores interculturales cuando estayes estremaes d'una sociedá siguen práutiques estremaes: l'intercambiu de regalos, codificada comu la frasca preferida de transaición matrimonial ye, estrictamente falando, una costume de la élite, qu'aprecia la virxinidá mientras que la codificación de permisividá sexual aplícase a la mayoría de la población, que nun intercambia regalos o sólo regalos de mui pocu valir. Poro, un análisis casu por casu podría reducir el númberu de sociedaes que paecen desviase del patrón.

Pesie la falta d'una concordancia perfecta, nun esiste un patrón de distribución asociando les transaiciones

matrimoniales col valir de la virxinidá. Cuandu les consideraciones sol estatus de la familia son cruciales pa los arreglos matrimoniales, comu lo son cuandu la propiedá qu'acompaña al matrimoniu rellaciónase con esmoliciones d'estaus, les families protexerán la virxinidá de les sos fies comu una manera d'asegurase que candidatos indeseables nun puedan reclamales al preñales. Ignórase la virxinidá, polo menos ente la élite, naquelles sociedaes nes que la riqueza, el rangu o la estratificación estremen categorías de xente, aunque los grupos sociales d'estatus más baxu puen valorar o non la virxinidá<sup>3</sup>.

La cuestión del valir de la virxinidá revuélvese alredu de dos temes: el de si l'actu sexual premarital empobina a la preñez, y el de si la paternidá biolóxica da ella sola drechu a un home a reclamar el so fiu y a la madre. Tendría d'haber una menor esmolición no que cinca a la virxinidá cuandu nun ye probable que l'actu sexual conduza a la preñez que cuandu sí lo faiga. Con un "periodu de virxinidá curtiu", pa remanar el términu de Whiting et al., la preñez ye menos probable que cuandu se retrasa'l casamientu dellos años. Por embargu, na somuestra (Tabla 3), el 43 por cientu de los casos con periodu de virxinidá curtiu sí qu'aprecien la virxinidá: el 39 por cientu d'estos intercambien regalos o dan dote indireuta. Queden ochu casos ensin desplicar pola llargura de la virxinidá o pola mena de transaición matrimonial.

L'albuertu seguru y aprobáu socialmente ye un métodu afayadizu comu nel Sudeste Asiáticu. Pero

inclusive ellí la élite enzarra a les so fies, posiblemente imitando a los aristócrates hindúes, budistes o musulmanes a los qu'emularen n'otres coses. (Cf. Reid 1988: 163).

Anque les téuniques p'albortar son mui conocíes y practicaes, inclusive onde ta prohibío (Devereux 1876), existen poques evidencies qu'indiquen hasta qué grauyos ye posible a les rapaces que nun tean casaes practicar albuertos ilegales. Les moces desesparaes, col sofitu de les sos mas, tienen que recurrir, ensin remedi, a ellos, comu la información puntual nos indica; pero nun conocemos si salen con bien d'ello o si les rapaces puen caltenelo en secretu. L'albuertu ilegal ye una midida extraordinaria pa prevenir los nacimientos que nun se quieran y tien de situase nun distante segundu llugar detrás del caltenimientu de la virxinidá.

Preñar a una rapaza nun-y da automáticamente a un rapaz o a un home'l drechu a reclamar el fíu o a la moza. Nes Isles Trobriand, comu yá viemos, la sola paternidá biolóxica simplemente nun se reconoz. N'otros llugares pue que se reconoz pero ensin da-y al causante de la preñez el drechu de paternidá. Tal drechu probablemente tendría que pagase direuta o indireutamente per mediu del preciu de la novia y el casamientu cola ma; si non, intégrase al neñu nel grupu o clan de la ma. Esta práutica parez que ye más común n'África que n'otres rexones, aunque la cuestión requier un estudiu por drechu propiu. Yo suxero que l'aceutación de fíos illexítimos ye mayor cuando los



neños son una baza económica apreciable. Ye probable que suceda esto en fasteres con poca densidá de población, comu les qu'atopamos per munches partes d'África (Kopytoff 1987). Nesos sitios, la posibilidá d'atopar la mano d'obra, non la tierra, ye la principal torga p'algamar l'ésitu económicu y la expansión de la unidá productiva, la familia y el clan, y los oríxenes illexítimos nun-y resten valir llaboral potencial al neñu. Una desplacación asemeyada pue valir pa dalgunos campesinos europeos.

Cuandu hai poca tierra en sociedaes preindustriales y los recursos de la familia consisten en propiedá privada, la herencia ye una esmolición central. Ye menos probable que se-y dea la bienvenida a un bastardu, porque depende totalmente de la familia de la ma y nun trai nengún recursu del pá. Sólo se recibirá bien a los bastardos cuandu'l pá seya d'un estatus muncho más altu que la ma —cuandu ye, por exemplu, un rei o un noble. En talos casos, mentres se reconozca la paternidá, el neñu proporciona un vínculu, anque por supuestu mancu, cola riqueza y el poder, un vínculu que d'otra manera taría mui fuera mano del algame de la familia de la ma.

Si los niños nun son una baza ensin cualificar pa la familia de la ma, les regles sociales incluirán la prescripción de que'l pá se responsabilice del so fíu, averando polo tanto la paternidá biolóxica y la social. La responsabilidá haza'l neñu pue reformulase comu'l drechu d'esi neñu, y la paternidá biolóxica tórnase nun drechu de paternidá social. Cuandu l'estatus de la ma

ye igual o más baxu que'l del que la dexó preñada, ye una ventaxa pa ella'l remanar la regla de la responsabilidá y presionar pal casamientu o polo menos pa la mantención, siempre y cuando'l responsable quiera (o nun seya quien pa fuxir). Dándo-y la vuelta a la tortiella, cuando la ma ya más rica o d'una clas superior, particularmente cuando'l neñu herede'l so estatus o propiedaes, ye una ventaxa pal que la preñó remanar la regla de la responsabilidá pa exercer el so drechu sol fíu y la ma. Ye precisamente en tales situaciones nes que yo caltengo que se valora la virxinidá, pos ye'l métodu más seguru de prevenir eses reclamaciones.

Esto nun mos sirve pa negar que la virxinidá puea alquirit otros significaos secundarios. Na so forma más aquello, el valir de la virxinidá pue empobinamos a un valir de la castidá enforma grande colo que desanima a les vilbes de que vuelvan a casase. Ésti y'e'l casu de les castes más altes de la India (Ulrich 1977), a tolo llargo de la China prerrevolucionaria (Chiao 1971), y nes primeres dómines de la Europa cristiana (Verdon 1988). Nestos llugares víase'l celibatu comu un estáu espiritual superior que la sexualidá de los casaos. D'esta manera, l'ideal de la virxinidá foi incorporáu a dalgunes relixones y difundióse con elles nos procesos de conversión.

Mentantu los ingleses del sieglu XVIII, viviendo nuna dómina de riqueza n'expansión y de movilidad social, yeren conscientes de les ventaxes sociales de seducir a una heredera y falaben llibremente d'ello, ye improbable que la mayoría de la xente pensase qu'ésta yera la razón

pa caltener a les fies vírxenes. N'Eurasia, en cualquier casu, yera más probable que te dieren desplicaciones acerca de la pureza y de la vergoña que sigue a la so perda. Encadarmamos les cosas significatives alrededor de los fechos puros y duros de la vida y la virxinidá; una esmolición práutica pue ser un signu de pureza espiritual cuando la invasión del cuerpu implica la invasión del espíritu o cuando la seducción d'una fema vien a simbolizar la violabilidad del so llinaxe.

La idealización de la virxinidá ye mui corriente n'Eurasia, y atópase n'otres fasteres comu la Polinesia y la Norteamérica indíxena, onde s'espera que ciertos menes de rapaces seyan vírxenes. Val la pena fixase en que la creyencia na pureza o'l poder espiritual de la virxinidá, la castidá y el celibatu desendolcóse nes rexones onde'l dote o l'intercambiu de regalos yera la forma afitada o la forma praucada pola élite y pola qu'arranaben los que queríen imitalos. La ideoloxía nun remanez *de novo* pero básase nes esmoliciones y temes existenciales. Yo suxero que la ideoloxía de la virxinidá tien comu orixe esmoliciones pragmátiques no que cinca al caltenimientu del estatus y al so ameyoramientu<sup>4</sup>.

Comu conclusión práutica, l'asegurase que les fies y hermanes caltiénense virxinales fai que los pas y hermanos arrecostinen cola pesada carga de la so vixilancia. L'esfuerzu que se requier val la pena cuando les apuestas son altes, cuando hai en xuegu estatus y propiedaes importantes, o los significaos secundarios de la virxinidá son talos que tán en xuegu la pureza de la rapaza y, poro, l'honor de la so familia. En munches

partes del mundu Mediterráneu, el control de la sexualidá femenina ye una metáfora viva del control de les rrellaciones sociales. La rapaza tresgresora desafía a los homes del so grupu y regala lo que sólo ellos tienen el drechu de conceder (cf. Scheneider 1971).

En cualquier otra parte, principalmente ente la xente más probe nes sociedaes que valoren la virxinidá, el que la fía escueya ún o otru home nun tien importancia. Poro, nun val la pena restrinxí-y esto. Inclusive cuando se-y suel dar un valir altu a la virxinidá, ésta pue ser un ideal al que sólo una minoría aspira. Si reconocemos esto, fáisenos más fácil reconciliar l'aparente contradición ente'l gran valir que se-y da a la virxinidá y la gran cantidá de bastardos que se diera en dómines y llugares estremaos dientru de la hestoria europea.

#### IMPLICACIONES DE LA PROPUESTA

Si amiramos pal valir de la virxinidá comu un mediu d'anticipar el xubir del home na escala social al traviés de la seducción, fainos adicar nuevamente l'interés, en dellos llugares, de seducir vírxenes y l'autocomplacencia o l'aclamación de los collacios qu'acompaña al rapaz o al home nesta aventura. Nun tien nada que ver col placer sexual, porque la rapaza o muyer espermentada ye una compañera sexual más gratificante. ¿Cuál ye, entós, l'inquíz?

Primero, por supuestu, ye'l placer de lo prohibíu. Sicasi, la seducción d'una virxen pue ser una fazaña tanto en sociedaes sexualmente permisives comu Samoa, comu nes restrictives. Nun alderique so la

sexualidad de los adolescentes nes Isles Trobriand, Weiner (1988b: 71) señalaba qu'atrayer amantes nun ye un pasatiempu frívolu, sinón "el primer peldaño haza la entrada nel mundu adultu de les estratexes, onde la llinia ente influyir n'otros al mesmu tiempu que nun dexamos qu'otros nos controlen tien que ser deprendida con cuidáu". Si'l xuegu de la seducción ye un negociu seriú, entós cuánto más ye verdá cuandu la seducción pue empobinar a ún haza l'ameyamientu d'estatus. Podemos atalantar la hestoria de Cenicienta y les sos variantes comu un cuentu pa muyeres de movilidad p'haza riba per mediu de l'atracción sexual, ¿pero, qué pasa con aquellos homes que tamién xuben?

El ganar el corazón d'una muyer de clas alta comu un camín haza una vida meyor pue ser una fantasía masculina en toles sociedaes que s'estremen en rangos o clases, o polo menos naquelles nes que nun maten o castiguen seriamente a los homes que lo intenten. Los rapazos y los xóvenes nun tienen nada que perder y muncho que ganar si puen reclamar la paternidá sobre'l fíu d'una rapaza de clas alta. Nesti escenariu, onde sólo unos pocos puen algamalo, tolos rapazos veránse tentaos a refinar les sos habilidaes con vírxenes de la so condición mientras aguarden la so gran oportunidá con una *taupou* (la "princesa del pueblu" en Samoa) o'l so equivalente.

Ta bien reconoció que les muyeres remanen el so atrautivu sexual pa intentar ameyorar la so posición al traviés d'un casamientu o compromisu ventayosu cuandu tales oportunidaes tán al so algame (la reclusión

de les rapaces non sólo protex a les fies de la seducción, sinón que tamién protex a los fíos d'atadures romántiques poco afayadices, reforzando asina'l control de los pas sobre los casamientos de rapazos de dambos sexos). Nun tendría que sorprendenos que los homes y los rapazos faigan lo mesmo si se presenta la oportunidá. Cuandu l'ésitu pue traducise n'ésitu social, ye fácil qu'homes y rapazos s'afaten pa les muyeres y que les fazañes sexuales seyan el tema cimeru de discusión, provocación y enchipamientu. Nestos casos, la competitividá masculina vese empuesta haza l'abierta competición sexual. L'home que seduz a una vírxen con dote tien la vida asegurada.

#### CONCLUSIÓN

La tendencia nel mundu modernu sigue'l patrón afitáu na muestra pa les sociedaes preindustriales. Colos métodos anticonceutivos y l'albuertu al algame de la mano, les rellaciones sexuales estramaritales nun tienen porque traducise nuna preñez o nuna nación illexítima. Inclusive si se pon una reclamación de paternidá, nun hai nenguna obligación, nesta sociedá centrada nel individu, de respetala, porque les oportunidaes económiques pa les muyeres asina comu'l paguitu de la seguridá social faen que seya posible educar a un fiu ensin tener un home.

Igualmente importante ye que la dote yá pasara a meyor vida na mayoría de les cultures europees y nes derivaes de les europees. La inversión de los pas coles fies ye cada vez más n'educación, non en dotes<sup>5</sup>. Y lo

que ye más, l'home qu'escueyen les fies nun tien anguañutanta importancia pa les families comu la tenía antañu. Pa la mayoría de la xente nel mundu industrial, nun hai munchu estáu familiar que preservar. Inclusive ente los ricos, una fía rebelde y el so home puen ser separtaos del testamentu, yá que nes sociedaes modernes, lo que faiga l'individuu coles propiedaes y valores que posee de forma llegal, depende d'él mesmu. Poro, l'home qu'escueya una fía nun ye p'amenazar el bienestar de la familia nin les sos propiedaes y valores.

La mayoría de los comentaristes de la "revolución sexual" señalen que la facilidá cola que se pue algamar nueva teunoloxía n'anticonceutivos y albuertos ye'l factor decisivu nel camudamientu de los nuestros hábitos sexuales. Pero los anticonceutivos y l'albortar tienen una llarga hestoria na civilización; les téuniques pa reducir la fertilidá conócense y úsense n'Europa dende hai muchos siglos, por supuestu clandestinamente. La teunoloxía solamente, ensin cambios importantes nes rellaciones sociales, nun ye bastante comu p'alteriar valores culturales tan llantaos comu'l valir de la virxinidá. Comu desaparecen les transaiciones matrimoniales y algámase estatus social más colos llogros personales que pela familia na que caún naz o se casa, el control parental sol casamientu declina y desaparez. L'escoyimientu d'un xenru yá nun ye una esmolición cimera, y la virxinidá de les fies pierde la so importancia.

## NOTES

*Agradecimientos:* Una versión d'esti articulu foi lleida nel aconceyamientu bianual de la "Deutsche Gesellschaft fur Volkerkunde" en Marburg, Alemania, n'ochobre de 1989. Agradezo al conceyu que m'invitara a lleelu y polos comentarios valoratibles que recibí. Tamién agradezo a los criticos anónimos del *American Ethnologist* poles sos crítiques provechosos, y a los mios colegues, especialmente Tad Park, polos sos consejos y sofitu.

<sup>1</sup> Los datos sobre los adolescentes tan recoyíos de Schlegel y Barry (1991), un estudiu de delles cultures sobre'l comportamientu y tratamientu de los adolescentes nes sociedaes preindustriales.

<sup>2</sup> La codificación de les transaiciones matrimoniales pue atopase en Schlegel y Eloul (1987). La forma de los *Pawnee* foi codificada otra vuelta basándonos na ausencia d'intercambiu de regalos, siguiendo a Grinnell (1891). Les maneres de los somalíes, (Teda y Toda) recopiláronse dende'l preciu de la novia hasta'l dote indireutu, basándonos en Lewis (1961), Chapelle (1957) y Walker (1986), respetivamente.

<sup>3</sup> Los vietnamites y xavaneseos codificaos pa esta muestra son comunidaes de siervos onde nun se valora la virxinidá (ver Tabla 1). Valórase, por embargu, ente la élite de Vietnam y Xava.

<sup>4</sup> Tuvimos tratando con ideoloxía, y ye xustu entrugase si tola xente que valora la virxinidá aplica regles restrictives sobre les rapaces nun mesmu grau. Esto, obviamente nun ye'l casu: cuando enzarren o maten a les rapaces por tresgredir, hai munchos menos casos de perda de virxinidá que cuando tienen llibertá de movimientu y nun les castiguen severamente. Estos estremamientos tan implícitos nel códigu de Broude y Greene (1980).

<sup>5</sup> El dote yá nun ye una carauterística aguardable del casamientu na Europa norte y central; esto ye, declinó col espardimientu de la industrialización. N'Europa, güei ye más fácil atopalu en grupos rurales o recientemente industrializaos pel Mediterráneu oriental o los Balcanes. Inclusive si'l dote tovía ye una carauterística importante de les negociaciones matrimoniales na India, nun s'espera qu'una rapaza bien educada aporte la mesma cantidá de dote qu'una que nun tea educada; nesti casu, paez ser que'l valir del prestixu, más que l'económicu, de la novia ye lo que compensa pola dote reducida.



## Referencias Citaes

*Barry, Herbert, III y Alice Schlegel*

1986 Cultural Customs That Influence Sexual Freedom in Adolescence. *Ethnology* 25: 151-162.

*Broude, Gwen J.*

1981 The Cultural Management of Sexuality. En *Handbook of Cross-Cultural Human Development*. Ruth H. Munroe, Robert L. Munroe, and Beatrice B. Whiting, eds., pp. 663-673. New York: Garland.

*Broude, Gwen J. y Sarah J. Greene*

1980 Cross-Cultural Codes on Twenty Sexual Attitudes and Practices. En *Cross-Cultural Samples and Codes*. Herbert Barry III y Alice Schlegel, eds. pp. 313-334. Pittsburgh: University of Pittsburg Press.

*Chapelle, Jean*

1957 *Nomades noirs du Sahara*. Paris: Libraire Plon.

*Chiao, Chien*

1971 Female Chastity in Chinese Culture. *Bulletin of the Institute of Ethnology (Hong Kong)* 31: 205-212.

*Devereux, George*

1976 *A Study of Abortion in Primitive Societies*. Rev. ed. New York: International Universities Press.

*Eckhardt, Kenneth W.*

1971 Exchange Theory and Sexual Permissiveness. *Behavior Science Notes* 6: 1-18.

*Fang, Ying*

1990 *The Pattern of Marriage Transactions in China*. M. A. thesis. Department of Anthropology, University of Arizona.

*Firth, Raymond*

1936 *We the Tikopia*. London: George Allen and Unwin.

*Fletcher, Alice y Francis LaFlesche*

1911 The Omaha Tribe. *Annual Reports of the*

*Bureau of American Ethnology* 27: 17-671.

*Goethals, George W.*

1971 Factors Affecting Permissive and No permissive Rules Regarding Premarital Sex. En *Sociology of Sex: A Book of Readings*. J. M. Henslin, ed., pp. 9-26. New York: Appleton-Century-Croft.

*Goncourt, Jules y Edmond Goncourt*

1928 [1887] *The Woman of the Eighteenth Century*. Jacques Le Clerq and Ralph Roeder, trans. Freeport, NY: Books for Libraries Press.

*Goody, Jack*

1973 Bridewealth and Dowry in Africa and Eurasia. En *Bridewealth and Dowry*. Jack Goody y S. J. Tambiah eds., pp. 1-58. Cambridge Papers in Social Anthropology n.º. 7. Cambridge: Cambridge University Press.

1976 *Production and Reproduction*. Cambridge: Cambridge University Press.

*Grinnell, George B.*

1891 *Marriage among the Pawnee*. American

Anthropologist 4: 275-281.

*Herskovits, Melville J.*

1971 [1937] *Life in a Haitian Valley*. Garden City, NY: Doubleday and Company.

*Hollos, Marida y Philip E. Leis*

1986 *Becoming Nigerian in Ijo Society*. New Brunswick, NJ.: Rutgers University Press.

*Kopytoff, Igor*

1987 The Internal African Frontier: The Making of African Political Culture. En *The African Frontier: The Reproduction of Traditional African Societies*. Igor Kopytoff, ed. pp. 1-84. Bloomington: Indiana University Press.

*Kroeber, Alfred L.*

1925 *Handbook of the Indians of California*. Bulletins of the Politics among the Northern Somali of the Horn of Africa. London: Oxford University Press.

*Malinowski, Bronislaw*

1932 *The Sexual Life of Savages in Northwestern Melanesia*. London: Routledge and Kegan Paul.

*Murdock, George P.*

1964 Cultural Correlates of the Regulation of Premarital Sex Behavior. En *Process and Pattern in Culture*. Robert A. Manners, ed. pp. 399-410. Chicago: Aldine Publishing.

*Ortner, Sherry B.*

1978 The Virgin and the State. *Feminist Studies* 4: 19-37.

1981 Gender and Sexuality in Hierarchical Societies: The Case of Polynesia and Some Comparative Implications. En *Sexual meanings*. Sherry B. Ortner y Harriet Whitehead, eds. pp. 359-409. Cambridge University Press.

*Osgood, Cornelius*

1951 *The Korneans and Their Culture*. New York: Ronald Press.

*Paige, Karen Ericksen*

1983 Virginity Rituals and Chastity Control during Puberty: Cross-Cultural Patterns. En *Menarche: The Transition from Girl to Woman*. Sharon Golub, ed. pp. 155-174. Lexington, KY: D.C. Health.

*Reid, Anthony*

1988 *The Lands Below the Winds. Southeast Asia in the Age of Commerce 1450-1680*, Vol. 1. New Haven, CT: Yale University Press.

*Sacks, Karen*

1979 *Sisters and Wives: The Past and Future of Sexual Equality*. Westport, CT: Greenwood.

*Schlegel, Alice y Herbert Barry III*

1986 The Cultural Consequences of Female Contribution to Subsistence. *American Anthropologist* 88: 142-150.

1991 *Adolescence: An Anthropological Inquiry*. New York: Free Press.

*Schlegel, Alice y Rohn Eloul*

1987 Marriage transactions: A Cross-Cultural Code. *Behavior Science Research* 21: 118-140.

1988 Marriage transactions: Labor, Property, and Status. *American Anthropologist* 90: 291-309.

*Schneider, Jane*

1971 Of Vigilance and Virgins: Honor, Shame, and access To Resources in Mediterranean Societies. *Ethnology* 10: 1-24.

*Shore, Bradd*

1981 Sexuality and Gender in Samoa: Conceptions and Missed Conceptions. En *Sexual Meanings*. Sherry B. Ortner y Harriet Whitehead, eds. pp. 192-215. Cambridge: Cambridge University Press.

*Spiro, Meldford E.*

1977 *The Family, Sex and Marriage in England 1500-1800*. New Yor: Harper and Row.

*Trumbach, Randolph*

1978 *The Rise of the Egalitarian Family*. New York: Academic Press.

*Ullrich, Helen E.*

1977 Caste Differences between Brahmin and Non-Brahmin Women in a South Indian Village. En *Sexual Stratification: A Cross-Cultural View*. Alice Schlegel, ed. pp. 94-108. New York: Columbia University Press.

*Vann, Richard T.*

1977 Toward a New Lifestyle: Women in Preindustrial Capitalism. En *Becoming Visible: Women in European History*. Renate Bridenthal y Claudia Koonz, eds. pp. 192-216. Boston: Houghton Mifflin.

*Verdon, Michel*

1988 Virgins and Widows: European Kinship and Early Christianity. *Man* (n.s.) 23: 488-505.

*Walker, Anthony R.*

1986 *The Todas of South India: A New Look*. Delhi: Hindustan Publishing.

*Weiner, Annette B.*

1976 *Women of Value, Men of Renow*. Austin: University of Texas Press.

1988a Toward a Theory of Gender Power: An Evolutionary Perspective. En *The Gender of Power* Monique Leijenaar, Claudine Helleman, Kathy Davis, Jantine Oldersma y Dini Vos, eds. pp. 41-77. Leiden: Vakgroep Vrouwenstudies FSW en Vrouewn Autonomie.



1988b *The Trobrianders of Papua New Guinea*. New York: Holt, Rinehart and Winston.

*Whiting, John W. M., Victoria K. Burbank, y Mitchell S. Ratner*

1986 *The Duration of Maidenhood across Cultures*. En *School-Age Pregnancy and Parenthood: Biosocial Dimensions*. Jane B. Lancaster y Beatrix A. Hamburg, eds. pp. 273-302. New York: Aldine de Gruyter.

***abstract***

***Status, property and  
the value on Virginity***

*This article tests and confirms the proposition that a cultural value on the virginity of girls is, in large part, a function of the form of marriage transaction. The study is based on a worldwide sample of preindustrial societies and includes an interpretation of the association between several forms of marriage transaction and a prescription of or preference for premarital female virginity. Several other explanations for the value on virginity are also discussed. [Virginity, bridewealth, dowry, marriage transactions].*